

Gustave Magnel.

HET STOOKGEBOUW VAN DE GENTSE UNIVERSITEIT ST. PIETERSNIEUWSTRAAT

Het stookgebouw is gelegen aan de overzijde van de Muinkkaai, halfweg tussen de achterzijde van het Vooruit-gebouw en de Kinopolis (Decascoop).

Het middeleeuws Emmaüskasteeltje bood eeuwenlang een bijzonder mooi overzicht over de scheldevlakte. Pas in de twintigste eeuw werd het aan verval onderhevig stookgebouw opgericht, waardoor het kasteeltje totaal verdween achter een fabriekachtig scherm.

Dit gebouw was vroeger een elektrische centrale en verwarmingsinstallatie op kolen ten dienste van de universitaire gebouwen. De kolen werden in vier be-

tonnen kolentrechters gestort, die als een massale betonwand het gebouw bekronen. Het stookgebouw paalt aan een lang eentonig gebouw met vijf bouwlagen. Het stookgedeelte is nog twee van dergelijke bouwlagen hoger, en staat nog twee meter vóór de bouwlijn van dat te lange en schoolachtig gebouw. Het verhoogt sterk de disharmonie met de Muinkkaai doordat het zich ook enorm opdringt. De indrukwekkende betonbekroning met storende donker gestreepte gietlagen en een begin van gevaarlijk betonrot bepaalt de eerste aanblik. Dit typisch industrieel gebouw dat intussen, -volgens de ontwerper- als industriële archeologie geklasseerd werd, vernietigt het klassieke uitzicht van de als stad-zicht geklasseerde Muinkkaai.

Op de informatie avond van de universiteit op 5 november 2003 werd door de ontwerper verklaard dat er een multifunctioneel studentenhuis zou ondergebracht worden in het stookgebouw. Er was een toelating bekomen van de commissie van monumenten om de laatste van de vier enorme stookketels af te breken. Men moest er echter een grote foto van ophangen.

Op 3 februari 2004 verscheen in de Gentenaar een artikel met als hoofding "Dit monument (het Emmaüskasteeltje) aan het zicht onttrokken?" Er staat verder letterlijk "In tegenstelling tot wat de heer De Carne denkt is het *niet* geklasseerd, de universiteit vormt het gebouw om tot een studentenhuis en polyvalente zaal. Door haar expansie kan de universiteit alle gebouwen goed gebruiken" aldus de heer Geert van Doorne van de dienst monumentenzorg.

Een universiteit moet zich beter gedragen dan een gewone projectontwikkelaar. Een grondig onderzoek is zeker noodzakelijk vooraleer beslist wordt over de beste inplanting van een universitair gebouw. De verkeersoverlast in de kom van Gent moet zoveel mogelijk beperkt worden. Complexen die niet noodzakelijk in het centrum thuis horen, moeten op andere plaatsen ingeplant worden, bijvoorbeeld tussen de de Pintelaan en de Krijgslaan bij de bestaande faculteiten, eventueel zelfs op de militaire opslagplaats. Het militair depot staat er omgevingsvreemd, fabrieksachtig, in de woonbuurt, en tevens is het een potentieel militair doelwit. Ook andere locaties kunnen eventueel gemakkelijker gevonden worden.

Nieuwbouw is meestal beterkoop dan verbouwen. Als dit dan ook kan gerealiseerd worden met meerdere onderwijsinstellingen kan dit een groot financieel voordeel opleveren voor de betrokken partijen. Een kapitaal geïnvesteerd onder een kolonbunker om een studentenhuis in te richten zal ontegensprekelijk een minderwaarde betekenen in vergelijking met een modernogende constructie: denk aan de vetusteits-minderwaarde.

Betonrot is gevaarlijk, het zal herhaalde herstellingen duur maken. Het gebouw moet geïsoleerd worden aan de binnenzijde van de buitenmuren. Doordat de buitenmuren zich buiten de isolatielaag bevinden zullen er problemen komen met vocht veroorzakende koude bruggen.

Wanneer de universiteit het studentenhuus toch in de onmiddellijke omgeving wil, kan er gebouwd worden op de parking van de Kinopolis, waarvan ze samen met de Artevelde Hogeschool mede-eigenaar is.

Er kan ook een studentenhuus in afspraak met de stad Gent opgericht worden op een te onteigenen gebied tussen de Kuiperskaai, de St.Pietersnieuwstraat. De universiteitsgebouwen moeten een karaktervolle en aantrekkelijke sfeer uitstralen. We kunnen onmogelijk de culturele uitstraling van Oxford en Cambridge benaderen maar het eeuwenoude Emmaüskasteeltje uit zijn isolement halen is een dwingende culturele noodzaak.

Het in eer herstellen van dit Emmaüskasteeltje bevordert de harmonische bewoonbaarheid en ook de toeristische aantrekkelijkheid van deze omgeving. De verveling van het té lang universiteitsgebouw mag niet nog meer geaccentueerd worden door het aanpalend industriële stookgebouw. Een open groene ruimte met zicht op het zeldzame oude kasteeltje is ook daarom een culturele must. Er is in het verre verleden al zeer veel verknoeid door zogezegde "expansiebehoeften" waarvan de noodzaak van inplanting niet voldoende onderzocht werd. Door aan het industriële gebouw een nieuwe functie toe te kennen scheppen wij voor vele jaren een beschamende toestand door gemis aan waardegevoel voor zeldzame historische gebouwen.

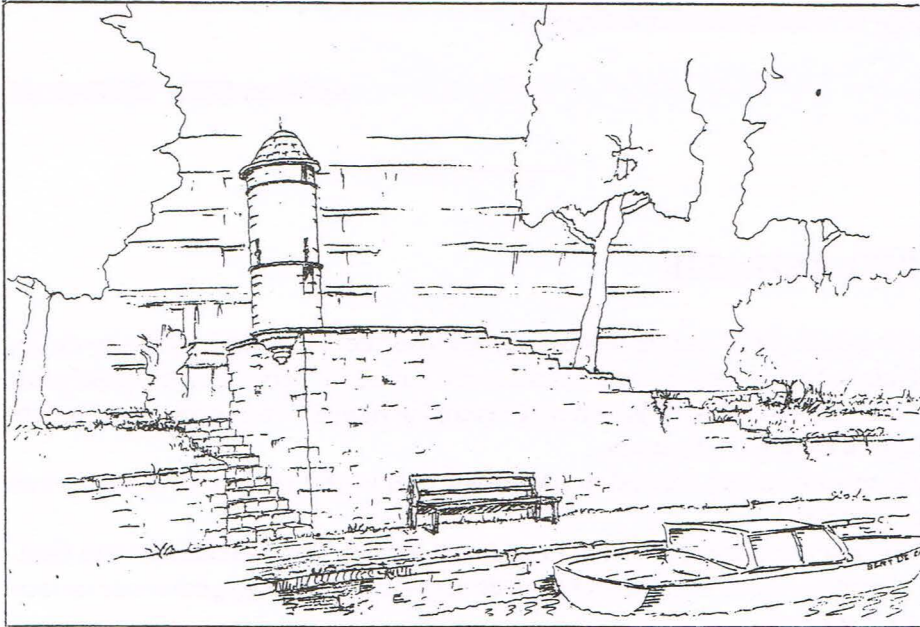
Het strekt de commissie van monumenten tot eer dat het stookgebouw niet geklasseerd werd.

De universiteit die dezelfde culturele verantwoordelijkheid draagt zou deze opvatting best bijtreden en de mistoestand niet bestendigen door een verbouwing.

Ware het niet raadzaam om alle bevoegde instanties bijeen te brengen om naar een meer doordachte oplossing voor het studentenhuus te zoeken? Kan door monumentenzorg een afbraak subsidie toegekend worden? Is er onteigening wegens openbaar nut mogelijk tenbate van de leefbaarheid van de omgeving en het toerisme? Dit kadert dan ook in het toeristisch aantrekkelijk maken van gans de Muinkschelde.

Vanaf de opengelegde Reep kunnen de troosteloze achtergevels van de Brabantdam in de Scheldebocht tot de Kuiperskaai voorzien worden van ruime aan te leggen aaneensluitende terrassen, het water is er breed genoeg. De eigenaars kunnen er individueel gebruik van maken, ze kunnen dan van de achterkant van hun eigendom genieten. Het zal een aansporing zijn om -eventueel betoelaagde achtergevels meer in harmonie te brengen met de verfraaiing van de terrassen. Een eigenaar die zijn achtergevel niet ziet heeft geen behoefte er iets aan te verbeteren (zelfs met subsidies). Als afscheiding tussen de individuele terrassen kan beplanting voor opvrolijking zorgen.

Ook aan de overzijde van de Kuiperskaai dient erop gelet te worden dat het te onteigenen gebied aantrekkelijk gemaakt wordt. Projectontwikkelaars hebben

Oorspronkelijke toestand van de "Peperbus".

hier doorgaans té weinig aandacht voor. De Muinschelde is het waard om op die manier een toeristische bezienswaardigheid te worden!

Vanuit de Scheldebocht aan de Reep bereiken wij de gebouwen aan het Zuid en de achtergevel van het Vooruit-gebouw. Langsheen de Muinkkaai met haar talrijke neoklassieke woningen bereiken wij dan het Emmaüskasteeltje in een rustgevende groene omgeving, (of studentenhuis onder kolentrechtters). Verderop zien we het merkwaardig terrassengebouw, het is met groen opgevrolijkt. De boveneen liggende terrassen liggen telkens achteruit zodat het zeer hoge gebouw zich helemaal niet opdringt tegenover de geklasseerde Muinkkaai. Nog verderop komt een kubusvormige nieuwbouw die de zijkant van de St. Pieterskerk gedeeltelijk zal afschermen. Hopelijk komt dit nieuwe gebouw in harmonie met de omgeving.

Nog verder zien we de St. Pietersabdij met groene wijngaard en de prachtige koepelkerk. Als eindpunt bereiken wij het oude peperbusje dat in de toekomst zou kunnen hersteld worden in zijn oorspronkelijke toestand van wachthuisje op de hoek van de stadsmuur. (zie bijgevoegde schets).

Het kan met een groene strook met de eventuele universitaire uitbreiding een geïntegreerd geheel vormen.

N.B. Op het panoramisch zicht van Gent daterend 1534 staat het Emmaüskasteeltje reeds afgebeeld. De Pagadder of traptoren diende in de late

Middeleeuwen als uitkijkpost voor de in de verte naderende schepen. Pagadders zijn in onze streek zeer zeldzaam!

Architect BERT DE CARNE

BIBLIOGRAFIE

Ter gelegenheid van de tentoonstelling over de Vrijmetselarij die in de St-Pietersabdij doorging van 3 oktober tot 4 januari jl. verscheen een prestigieus boek, getiteld **“Van Wijsheid met Vreugd gepaard”** Twee eeuwen vrijmetselarij in Gent en Antwerpen.

De misschien wat vreemd overkomende titel is afkomstig uit een 18e eeuwse maçonniek lied.

Dit boek dat uitgegeven werd in opdracht van het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen geeft een overzicht van de vrijmetselarij bij ons gedurende de laatste 2 eeuwen.

Diverse aspecten ervan worden behandeld in zo veel hoofdstukken, zoals o.m. “Militairen en vrijmetselarij in de 18e eeuw”, “Orangisme en vrijmetselarij”, “Over vrijmetselaars en levensbeschouwing”, “Vrijmetselaars en onderwijs”; enz.

Dit boek kan natuurlijk beschouwd worden als een “must” voor vrijmetselaars, maar het is waarschijnlijk nog interessanter voor dezen die dat niet zijn, want de meerderheid onder hen heeft slechts een zeer vaag idee, zo niet een totaal verkeerd idee van wat vrijmetselarij is. Vergeten wij niet dat nog geen eeuw geleden op bepaalde katholieke scholen onderwezen werd dat vrijmetselaars een pact gesloten hadden met de duivel. Bij het lezen van dit boek zal men vlug tot de conclusie moeten komen dat de duivel daar niets mee te maken heeft.

Het boek heeft een formaat van 22,5 x 28 cm., telt over de 200 bladzijden en bevat een 175-tal afbeeldingen en foto's. Het kost 45,00 euro (1.815 fr.) en is te bekomen in de boekhandel. Wie moeilijkheden zou hebben om het daar te vinden kan nog altijd contact nemen met het Liberaal Archief of met het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen.

In de reeks **“Gent van toen en nu”** verscheen N° 3 **“De eeuwige stad”** en N° 4 **“De kunstzinnige stad”**.

“De eeuwige stad” werd opgesteld door Daniël Vanacker en behandelt voornamelijk het thema **“Tijd”**, dus klokken, beiaarden, uurwerken en tijdgebonden zaken zoals spoorwegen, stations, etc. Een 85-tal interessante foto's waaron-